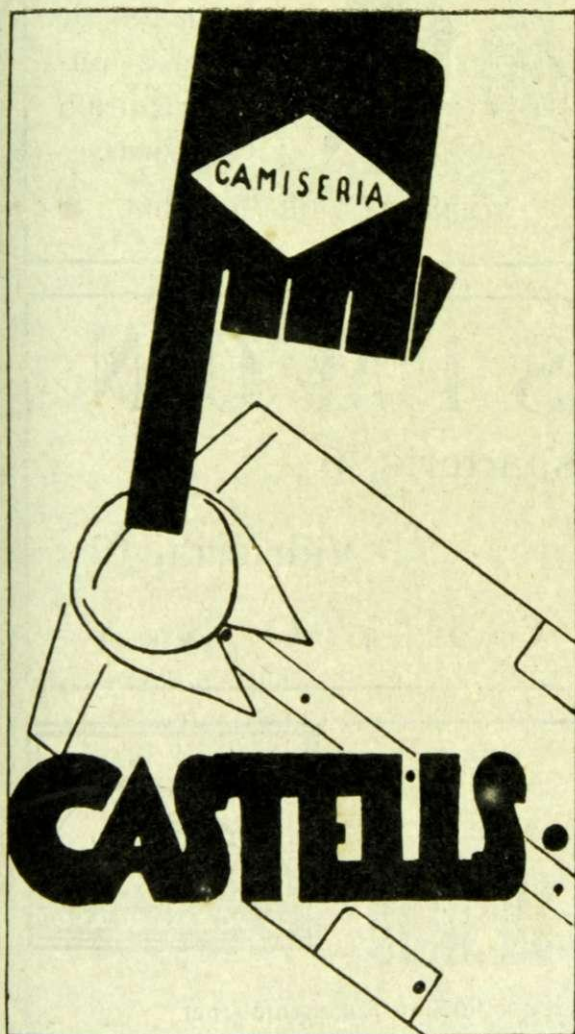

Emporion

ANY IV

Segona època

NUM. 280

SUMARI

Lleus comentaris: El problema de la mendicitat, per Josep Castells. — *Filosofia: Divagacions*, per Lucianus. — *Impressions d'un viatge llampec: L'Empordà, terra amiga*, per Marcel·lí Moreta. — *Literatura periodística*, per P. Castells. — *Notícies*.

Bordallo i Ruiz

Saló Hollywood

PENTINATS ESTIL CINE (CREACIONS)

Boqueria, 6 - Telèfon, 24.266

Barcelona

FUMADORS...!

Fumeu sempre el paper català

CARLETS

Fabricat per

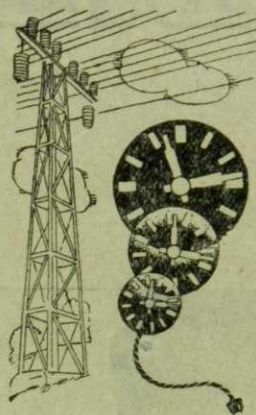
F. RIUS

de

OLOT

Rellotgeria

Anicet Quer

Rellotges de to-
tes classes i
marques.

Especialitat en
Rellotges
Elèctrics.

I muntatges de
Rellotges pú-
blics de Torra o
Campanar.

TORROELLA DE MONTGRI

F O N D A S I M O N

SERVEI A LA CARTA I A COBERTS
SALONS ESPECIALS PER A CASA-
MENTS, BATEIGS, ETC.

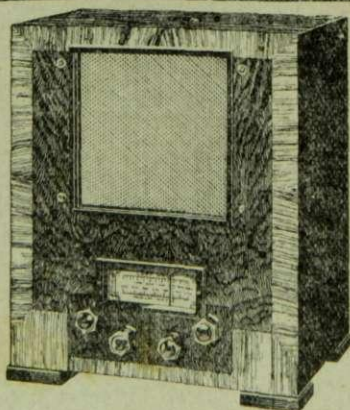
PREUS ECONÓMICS

Esparteria, 6

i
Vidrieria, 12

Telèfon, 17992

B A R C E L O N A

R a d i o

La Voz de su Amo

Els aparells d'alta fidelitat representats per

A N I C E T Q U E R

Emporion

PERIODIC QUINZENAL

ANY IV
SEGONA
EPOCA

Torroella de Montgrí, 29 de setembre de 1935.

PREUS DE SUSCRIPCIO

Torroella, un any
Fora, un any
Estranger, un any

5 pessetes
5'50
6'50

Núm. 280

L L E U S C O M E N T A R I S

El problema de la mendicitat

Quan a Barcelona es prengueren mesures per tal de reprimir la mendicitat, ens vam esborronar. No perquè fòssim contraris d'aquesta encertada disposició governamental, al contrari, en som francament partidaris. Si ens esborronàrem fou davant el temor de veure una invasió de pobres mendicaires per tots els pobles de Catalunya en fer-se'ls impossible la vida a la capital. I així fou, certament. Durant els dies que el Decret del Govern de la Generalitat afectà únicament al nucli urbà de Barcelona, l'exòde de captaires prengué proporcions enormes. En un matí solament —els vam voler comptar— passaren més de vint pobres per la porta de la nostra casa. N'hi havia de totes les edats; homes, dones, vells, criatures. Abundaven però, els de parla no catalana. Això donava idea de la magnitud del problema i de la xacra social que representava. I un hom, per bons sentiments que tingués, per caritatiu que es sentís,

davant d'una tal invasió arribava un moment de dir: prou! això passa de la ratlla; és un abús intolerable.

Pobre d'aquell però, que exterioritzava la seva queixa. Un jove mal carat va gosar dir-me: «Yo no temo al alcalde ni a la Guardia Civil. Saiga V. a la calle». Era un dilluns. Una pàgessa va sentir-nos. Quina ànsia em dóna —replicà— que un home així s'escampi pels masos. Jo que només he deixat a casa la mare, vella, amb les criatures. Realment, el perill era evident.

Aquest estat de coses no podia continuar. L'autoritat aviat se'n donà compte. I a les darreries d'agost, el Governador General de Catalunya amplà el ban contra la mendicitat fent extensiva la seva aplicació arreu de Catalunya. Els seus efectes han estat immediats. S'ha extirpat el mal. S'ha acabat el professionalisme mendicant. Es que amb una simple mesura de

Govern s'ha fet el miracle d'acabar amb els pobres? No! Aquests **existeixen** igualment, però, uns són concentrats als pobles respectius, i els altres deuen vagar per aquests mons de Déu, que encara fa bon temps i els camps són rublerits de fruites i verdures.

Ara bé; ens equivocariem si ens crèiem que ja estem exempts de contribuir amb els nostres cabals a auxiliar els casos d'autèntica necessitat. El nostre deure és més fort que abans i l'hem d'exercir amb major cura, per quant es tracta d'ajudar i de sostenir només els pobres de la localitat. El ban al qual hem fet referència prevé que els ajuntaments de tot Catalunya, constituiran, amb els majors contribuents, i els representants de les Entitats Econòmiques i culturals de la població, una Comissió de Beneficència que, amb independència de tot altre organisme similar, curarà d'arbitrar, en la forma més adient, cabals per auxiliar, en forma de bons i altres subsidis, els casos de necessitat de què es tingui coneixement en el terme municipal de la seva jurisdicció.

Sabem que l'Ajuntament de la nostra vila s'ha ocupat ja d'aquesta qüestió. El dia que actuï la Comissió de Beneficència caldrà que tots els veïns li prestem el màxim ajut. Per més que fem serà poc comparat amb les exigències i els perills que representava el professionalisme de la mendicitat: i serà un plaer per la nostra ànima saber que l'exercici de la caritat destinat directament als nostres germans ve a ofegar el plor d'un infant desvalgut, d'uns pobres vells o d'una mare dissortada!

JOSEP CASTELLS.

FILOSOFIA

Divagacions

Contemplant la humanitat, de vegades he pensat si els evolucionistes tindran raó: en l'home, en les multituds apareixen sovint reminiscències d'animal, especialment del *be*. No sembla altra cosa l'instint gregari, que hom pot observar a través de la història i en el viure actual de pobles i ciutats.

Per esperit gregari a Egipte eren adorats com a déus les serpents i els escarabats i a Grècia i Roma uns *tenorios* com Júpiter i molts companys de l'Olimp.

* *

Ara prenem per *déu* i suprema norma de la nostra condició l'avenç i la moda. Amb aquests noms, agosarats tapem les nostres misèries morals i depravats instints. I si algú s'atreveix a criticar-nos perquè assistim a espectacles en els quals *els artistes* es presenten amb menys robes que els indígenes del Congo, li llencem entre cap i coll la nota infamant d'*atrasat*. És clar, els progressius, els avançats, els ramats humans de les grans capitals, es farregen sense escrúpol de cap mena en aquestes diversions, triomf de la carn i de l'estolidesa, i hem d'obrar com ells.

Però, com que no ens sentim moralistes i per altra banda estem convençuts de picar en ferro fred, parlem d'un altre aspecte del gregarisme humà, de l'esperit provincià, que ens fa acceptar encara que sigui en menyscaple de les nostres belles particularitats comarcals, tot allò que prové de les grans ciutats i entre nosaltres de Barcelona. Parlem del llenguatge.

Aquest número ha passat
per la censura.

**

Hi ha molta gent a la qual sembla que muda d'allò més imitar el parlar de Barcelona. Els apar molt fi de dir *io, ia*, malgrat que a la nostra vila pronunciem correctament *jo i ja*. Per bé que resulti correcte i de sabor comarcal pronunciar *beneficència, paciència*, troben millor imitar els barcelonins que diuen *beneficència, paciència*. Si allà calcant-ho servilment de l'espanyol diuen, *no hi ha dret (no hay derecho)*, estigueu segurs que exportada per algun viatjant la frase farà forrolla a casa nostra i ben aviat en les barberies i en el tallers, a la plaça i al camp, serà més repetida que la cançó en voga «Maria de la O» I això que tenim tant a l'abast per a traduir-la l'expressió *no s'hi val!*

**

Desafiant els blasmes dels avençats que ens tractaran d'*atrassats* i pagesos, volem tenir el gosar de retreure i criticar el costum actual, que fa al menys catorze anys que començà d'envair la nostra terra, d'usar amb la profusió del renec paraules groixudes com *brutal, fenomenal, estupend, colossal, bestial, fantàstic, espeterrant*, etc. No cal saber el significat precís de cada una. Cal tenir una idea confusa que tradueixen quelcom gros, extraordinari, més o menys fora de les coses usals. I se'n col·locà algun cada dos per tres. Això fa ciutadà, fa culie, fins per a una minyona de servei.

Aquest procediment és d'una gran comoditat. Us estalvia milers de paraules ajustades a la idea que voleu manifestar en cada cas. Cada paraula forta pot servir per a milers d'ocasions. Si no us recorda com podeu qualificar unes sabates que us plauen molt, dieu que *són estupendes*; si no enteneu gaire en art i veieu les pintures de Sert

de la catedral de Vic, no us amoïneu per cercar una expressió que tradueixi un pensament sobre llur mèrit. Amb afirmar davant els amics, que *són estupendes, brutals o formidables*, quedeu bé. I així us podeu lluir, encara que siguin un pobrissó rural, anomenant a Wagner *estupend*, a Maragall, *bestial*; a Verdaguer, *brutal*; a Apeles Mestres, *espeterrant*, al Negus, *fantàstic*.

**

D'aquesta manera el llenguatge i el bon gust s'empobreixen; es convèteixen; però, en intel·lectuals fins i tot els escura-xemeneies. Visca la Democràcia!

LUCIANUS

IMPRESSIONS D'UN VIATGE LLAMPEC

L'Empordà, terra amiga

No havia estat mai a l'Empordà. Me n'havien parlat molt i sempre amb elogí. Jo pensava que com totes les terres de Catalunya que he pogut conèixer, l'Empordà tenia unes bel·leses, tenia unes qualitats, tenia un encís, però que no m'impressionaria ni més ni menys que ho han fet altres encontrades. He passat uns dies al Baix-Empordà, molt pocs, insuficients per treure'n ni tan sols una coneixença superficial, i no obstant, me n'he entornat a Barcelona amb una irressistible tristesa, quasi enyorança. Me n'he entornat amb la promesa formal d'aprofitar totes les avinenteses per avisitar a questa terra que té un regust especial de no sé què; que us atrau, que us capta la voluntat i us fa nèixer el desig de convertir-vos en empordanesos honoraris o

adoptius.

La meua visita ha estat llampec. No m'he pogut fixar en detalls. Altrament, no soc pas gaire observador. Hi ha temperaments que gusten destriar detalls i amuntegar records. Confesso ingènuament que si em fessin descriure els paisatges que s'han obert davant dels meus ulls em posarien en el pitjor dels compromisos. M'impresiona la grandiositat, el color, la llum, el caràcter, però tot comprès en un conjunt. No us faria una minuciosa descripció de les terres que he vist, però em queda gravada la impressió d'un tros de mar, la lluminositat d'una plana, l'animació d'una festa que he viscut. No he tingut mai temperament d'investigador ni d'observador. Davant d'un espectacle no aciu el meu intel·lecte, sinó els sentits. Sóc un sensual. Poïser per això mateix m'ha plagut tant l'Empordà i el temperament dels empordanesos. M'ha semblat una terra per fruir-la i als empordanesos, gent als qui plau la fruïció. L'Empordà és més terra d'artistes que de pensadors. Poetes, músics, pintors, de tot hi ha. La tendència plàstica que caracteritza als llevanins, enlloc com en la plana riallera i en les costes abruptes d'aquest tros de Catalunya, hi creix amb tanta ufania.

* * *

He vist una festa major empordanesa — la de La Bisbal; — he passejat per la immensa plana, prop les sureres, per entre els pins, sota les oliveres; m'he enfilat de mar, m'he capbusat en aquell bé de Déu de cales i caletes, he passat unes hores a Calella de Palafrugell, poblet de pescadors que fa una olor de peix que us obra la gana; he vist Llafranc senyorial, poïser un xic desdibuixat per l'abundor de forasters que acabaran per donar-li un to massa cosmopolita; Tamariu, ínim, silenciós; Aigua Blava, merave-

lla de color, un recó de costa que ja no podeu oblidar mai més. Palafrugell, vila acollidora com totes les viles empordaneses, activa, treballadora; i he devorat amb els ulls i amb la boca aquells guisats empordanesos que només de pensar-hi em ve anyorança; suquets amb ingredients d'all i ceba, tomàtec i pebrot i ametlles picades; aquelles sopes de peix i aquells arrossos amb pollastres amb unes salses que valen tant com el paisatge i com les cales i com la vista immensa que es contempla des del cim del Far de Sant Sebastià. No conec l'Empordà en detall, però del què he vist n'hi ha més que suficient per a servir-ne un record que m'estimuli constantment a voler-lo conèixer més.

* * *

La grandiositat de la Costa Brava impressiona al més insensible. El paisatge de la plana té una frescor i una simpatia que us atrau. Els menjars empordanesos tornen la gana al més desmenjat. Però tot això és poc comparat amb la mena franca i generosa del tracte de la gent empordanesa. Els plau de quedar bé, com uns senyors. Més d'una vegada m'he quedat confós. No hi he descobert un bri d'hipocresia. No tracten de quedar bé per compromís, sinó per manifestar voluntat. Disfruten quedant bé, i això ja és tot. En actitud així no pot haver hi farsa.

L'empordanès és de natural franc, generós, però l'empordanesa...! Què deuen tenir les noies d'aquestes terres, que us agraden més que les altres? Em deien a La Bisbal que allí molts viatjants s'hi han enamorat i s'hi han casat. No m'estranya pas gens. Jo aconsellaria a tots els qui han fet vot de solteria que no treguin el nas a l'Empordà, car, molt possiblement s'haurien de desdir de llurs propòsits. Si un dia hagués d'escriure l'elogi de la dona catalana, me n'aniria a l'Empordà i m'inspiraria en una d'aquelles

noies de bona estatura, de línies perfectes, esbeltes, d'una morenor elegantíssima, senyores en el vestir i en el caminar, que us parlen un llenguatge concís, però expressiu, pocs mots, però cordials. A voltes ni cal que us parlin: amb el moviment d'ulls i de rostre us diuen tot el que volen dir. Les noies d'aquelles terres, tenen el secret de l'atractiu. Quasi m'agredria d'enamorar-me a l'Empordà.

* * *

Les hores passaren ràpides, com un llampec. De Palafrugell a Sant Feliu, la terra em semblava amable i la contemplava bocabada, amb la joia d'haver conegut una amiga bella i amb la tristor de deixar-la. El cotxe devorava quilòmetres. Hauria volgut que el motor no voliés amb tanta rapidesa. L'Empordà s'allunyava. Plovia. Els darrers adéus els vaig deixar-los a través d'una cortina d'aigua. L'Empordà ja era lluny. Eniafurat en un vagó de tren, camí de Barcelona, recordava les belles hores passades; el mar els pins, la plana, l'aigua, enjogassada i amorosa entrant i sortint dels millors recons de la cosa, l'arrós, els suquets, les sopes de peix, el pollastre amb salses superexquisides, les famílies que he conegut, les amigues que m'han captivat...

L'Empordà és lluny. No és la darrera vegada que irem a terra empordanesa.

MARCEL·LÍ MORETA.

molt interessant, de la preponderància que han pres i del mal que fan certs periòdics i certes revistes il·lustrades, contra la moralitat i els bons costums.

Avui, he llegit un d'aquests periòdics, el qual es publica en una important ciutat d'Espanya. En ell, he vist plenament confirmades i suficientment justificades les raonades queixes de l'escriptor català, referent a les campanyes que realitzen aquels banals periòdics de ciutat. En una altra revista, he vist també l'anunci d'un periòdic setmanal que fa poc temps es publica, amb una detallada especificació del text que el compona. Comença per un reportatge titulat «Un niño de doce años se suicida por amor», i acaba amb la història sentimental —(sentimental?)— d'un boig, després d'altres narracions «interesantíssimes» —tal com diu l'anunci— de pobres suïcides, de lladres, d'emmetzinaments, de crims horripilants i de presidaris enamorats.

Vertaderament, en el nostre país, hi ha una gran part de població que és francament amiga dels «sucesos del día»; que segueix amb interès, les causes per assassinats que es celebren en els nostres palaus de justícia i que llegeix entusiasmada les declaracions d'algun terrible i audaç «gangster» del nostre temps.

I no solament es detallen en aquests reportatges els fets i els incidents més insignificants d'un drama de la vida, sinó que acompanyen, sense cap mica d'apiadament per a les víctimes, una munió de fotografies reveladores del final tràgic del succés.

A nosaltres, aquestes coses ens fan pensar, més que amb la moral dubtosa del que publica i dirigeix semblants revistes, amb el mal que fan en l'esperit pobre i viciat de la persona que les llegeix. Pensem també, amb les virtuts,

Literatura periodística

Fa temps, que des d'un diari català, es queixava un renomnat escriptor, en un article

qualitats i excel·lències d'aquell poble que el poeta canta amb una fantasia angelical; i amb aquell poble que el polític crida, i el porta a les urnes electorals en un acte cívic d'imposant ciutadania per tal que triï els homes que han de regir els seus destins. Veiem aquest poble inculcat d'aquestes doctrines immorals, renegant de les coses més sagrades, cultivant impúdica-ment l'integral desnudisme i aprovant la porno-grafia que certs periòdics i revistes propaguen en moltes llars que es diuen cristianes.

I només falta, que per sobre d'aquest món decadent s'escorri encara una cortina de núvols tempestuosos, que la pau resti oblidada, que les nacions es preparin afanyosament per les activitats bèl·liques, abonant encara més els instints sanguinaris de molta gent, que per influència de les males lectures, creuen arranjar-ho tot amb foc de canons, cops de baionetes i carn de soldat en sacrifici.

Citarem encara, una altra mostra de literatura periodística.

Llegiem en un periòdic de Madrid, un article del prestigiós intel·lectual castellà Miguel de Unamuno, en el qual deia referint-se a un fals criteri, ço que segueix: —«Ese no es criterio. Ni siquiera el de aquél tan vagamente ameno —a ratos divertido— y superficialísimo librito «El criterio», del discreto periodista Jaime Balmes, desdichadamente supuesto filósofo», etc., etc.

Davant d'aquestes punyents realitats de la literatura actual hem quedar perplexes. Que cada lector jutgi per ell mateix, la immoralitat de moltes publicacions i el què opinen a vegades els homes que es diuen, i són certament, intel·lectuals, quan es deixen arrossegar per les passions i per les fòbies incontinentes.

P. CASTELLS

NOTICIES

JUBILACIO. — Per haver entrat entrat a l'edat reglamentària i complir amb els corresponents anys de serveis, l'Ajuntament ha acordat la jubilació dels funcionaris municipals Joan Sadurní i Francesc Ferrer, macer i *sereno*, respectivament. La jubilació tindrà efecte a primer del proper any 1936.

PROJECTE ESCOLAR. — Convoats pels mesures de l'Escola Graduada es reuniren els pares de família per tal de constituir una mútua i adquirir a la vegada una màquina d'imprimir per a la pràctica i realització de treballs escolars de caràcter intel·lectual. El projecte es basa en la llei d'instrucció pública.

CONCERT. — El conegut tercet musical Montserrat ha donat concerts públics als cafès «Nitu» i «Bar-Exprés» de la plaça. Assolí força èxit.

ES VEN una porta forana i una part d'una altra porta vidriera en molt bon estat. Preu irrisori.

BON INGRES. — L'Hospital de la nostra vila acaba d'ingressar una respectable quantitat procedent d'una liquidació de valors del Banc d'Espanya, valors adquirits fa alguns

anys pels administradors de l'Hospital. Amb aquest ingrés s'afiança la base econòmica de la nostra primera institució benèfica.

NOMENAMENT.— El nostre distingit amic i col·laborador, en Miquel Crisòfol i Planes, ha estat nomenat representant del Banc Hispà Colonial a la nostra vila i comarca. El felicitem.

ATRACCIO.— Diumenge passat al Cèntric-Cine actuaren l'artista Lola Cabello, cantadora de flamenc, acompanyada pel celebrat guitarrista Pepe Hurtado.

MANIOBRES MILITARS.— Per al dia 6 d'octubre vinent s'anuncia l'arribada a la nostra vila de les forces d'artilleria de la guarnició de Girona. Es tracia de realitzar importants maniobres a la nostra muntanya. La vinguda dels militars és esperada amb satisfacció, puix que la seva estada entre nosaltres, com ha passat sempre, serà motiu de goig i de distracció per a xics i grans.

A V Í S

Per a tractar d'un important assumpte, es convida als socis de l'Ateneu Montgrí, a la reunió general que tindrà lloc avui, diumenge, a les 3 de la tarda, en el local de l'entitat.

VIDA MUNICIPAL.— L'Ajuntament, en una de les seves darreres sessions, aprovà el nou pressupost per a l'exercici vinent. Prometem comentar més endavant l'abast dels projectes que a base d'aquest pressupost hom es proposa realitzar.

CONCERT.— El dia 14 del corrent, a la

nit, el «Quintet Dabau» donà un altre concert, aquest pels socis del Centre Recreatiu. S'executaren obres de Luna, Schubert, Albéniz, Granados, Weber, Yruretagoyena, Saniullo i els aplaudits valsos del propi Dabau.

ERRADA.— En el número passat en donar compte del prometatge de nostre amic, el pèrit agrònom Josep Marqués, va equivocar-se el cognom de la promesa, la qual és la senyoreia Montserrat Torres Presas.

PIANO PER VENDRE

A preu llencat

Propi per a principiants.

Raó en la Administració d'«Emporion».

PATRONAT CASTELL.— En virtut de l'article que publicarem en el número proppassat, l'Ajuntament acordà en sessió pública autoritzar la Comissió de Cultura per tal que porti a cap la constitució del mentat patronat, la finalitat del qual serà la de vetllar per la conservació del Castell de Montgrí.

ES VENEN

tres cases del carrer de Sant Agustí i dues del carrer Major. Dirigir-se a

PERE HUGUET. - Torroella de Montgrí.

TRASLLAT.— El nostre bon amic, funcionari de la C. A. M. P. S. A., N'Isidre Hereu, que ha residit fins ara a Girona, ha estat destinat a Aranda de Duero, província de Burgos. Bo i lamentant l'allunyament de tan bon amic, l'hem de felicitar, car el seu trasllat significa un ascens en les seves tasques burocràtiques. Li desirgem bona sort en l'exercici del seu nou càrrec.

IMP. P. CASADEVALL. - TORROELLA DE MONTGRÍ

R.C.A. Radiola

Radioients

Abans d'adquirir el vostre aparell, demaneu una prova sense compromís del

 R. C. A. RADIOLA

la marca que avantatja totes les marques. El model 1936 entre altres innovacions que són moltes, va equipat amb làmpares metàl·liques patent R. C. A.

Venda a llargs terminis.

AGENT: _____

FLORENCI CARBO

Carrer Montgrí, 6

TORROELLA DE MONTGRI

GARATGE PARC

PUPIL·LATGE D'AUTOMOBILS
Gasolines Petrolis Grasses etc.
SERVEI PERMANENT

Saló de Sant Joan, 2 i 4 - Telèfon 50.569
B A R C E L O N A

HOTEL EUROPA

ESPLENDIDES HABITACIONS
AMB AIGUA CORRENT I BANY.
SERVEI A LA CARTA I MOLT
ECONOMIC. PENSIO COMPLE-
TA, VUIT PESSETES.

AQUEST HOTEL ESTA SITUAT
AL PUNT MES CENTRIC DE LA
CIUTAT I AMB VISTES
A LA RAMBLA

BOQUERIA, 12 (Tocan a la Rambla)

B A R C E L O N A

CINEMA MONTGRI

ALTRE FORMIDABLE PROGRAMA

Pel diumenge, 29 setembre 1935.

Dues grans produccions en el mateix dia

EL ARRABAL

(NEW-YORK 1886)

pel formidable WALLACE BEERY (VIVA VILLA), amb GEORGE RAFT (BOLERO)
JACKIE COOPER, FAY BRAY. Producció 20 Century Pictures

MICKEY
MOUSE

en

GULLIVER MICKEY

Actualitats Mundials

Revista «Paramount»
en espanyol

La gran producció musical

Noches en los bosques de Viena

per MAGDA SCHNEIDER

No deixi de veure aquest Programa.

DIUMENGE
VINENT:

Es hora de amarnos